

особистої свободи громадян». Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102

3. Закон України «Про прокуратуру». Науково-практичний коментар / А. В. Григоренко, Л. С. Зубов та ін.. – К. «Центр учбової літератури» – 2015. – 232 с.

ЯНОВСЬКА О. Г.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
професор кафедри правосуддя,
доктор юридичних наук, професор

ОБРАННЯ ДИРЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ: ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНКУРСНОЇ ПРОЦЕДУРИ

Корупція в Україні набула ознак системного явища, яке поширює свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань, досягнення певних цілей. Масштаби поширення корупції загрожують національній безпеці України.

Закон України від 14.10.2014 № 1698-УІІ «Про Національне антикорупційне бюро України» (далі — Закон) визначив правові основи організації та діяльності одного із потенційно найпотужніших борців із корупцією — Національного антикорупційного бюро України (далі — НАБУ). Відповідно до цього Закону, НАБУ є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. Реалізація тих завдань, що стоять перед НАБУ також вимагає значної уваги до кадрової політики цього органу. Лише професійні, мужні та принципові працівники зможуть ефективно досягати тих результатів, яких очікує все суспільство від роботи цього правоохоронного органу.

Процедура конкурсного відбору кандидатів на посаду Директора НАБУ визначена в ст. 7 Закону, відповідно до якої кандидати на посаду Директора НАБУ визначаються Конкурсною комісією відповідно до результатів відкритого конкурсного відбору на зайняття цієї посади (далі — конкурс). Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні Конкурсної комісії проголосувало не менше п'яти членів Конкурсної комісії. Засідання Конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів. Забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального

часу відповідної відео- та аудіоінформації із засідань Конкурсної комісії на Офіційному інтернет-представництві Президента України.

Конкурсна комісія визначає регламент своєї роботи. Так, Конкурсна комісія з проведення конкурсу на обрання першого в історії України Директора НАБУ затвердила 07.02.2015 р. Регламент своєї роботи, відповідно до якого конкурс складається з наступних етапів: 1. Перевірка документів; 2. Прийняття рішення з питання допуску кандидатів до участі у конкурсі із урахуванням поданих на конкурс документів; 3. Визначення кандидатів, які запрошуються на співбесіду з комісією; 4. Співбесіда з кандидатами (порядок проведення співбесід визначається жеребкуванням); 5. Можливе використання анкет та тестів щодо оцінки професійних і психологічних якостей кандидатів; 6. Обговорення результатів співбесід та визначення обмеженої кількості кандидатів для подальшого обговорення; 7. Повторний етап співбесід (за необхідності); 8. Кінцеве рейтингове голосування та визначення кандидатів в кількості, визначеній Законом; 9. Передача документів кандидатів, визначених в результаті голосування, на спецперевірку та перевірку, передбачену Законом України «Про очищення влади»; 10. Подання визначених в результаті перевірок кандидатів Президенту України або проведення додаткового направлення кандидатів на перевірку у випадку проходження перевірок менше ніж трьома кандидатами.

Крім відповідності кандидатів формальних вимогам, члени Конкурсної комісії визначили основні якості кандидата, що будуть прийняті до уваги, а саме: — здібності, досвід і успішні результати в сфері кримінальної юстиції і розслідуванні кримінальних правопорушень; — здібності і досвід в створенні та управлінні груп та організацій, зокрема в публічному секторі; — моральні якості і дані, що підтверджують чесність кандидата та здатність виконувати свої обов'язки незалежно, з повагою до прав людини; — здатність до системного сприйняття феномену корупції та протидії їй, місця НАБУ у цій протидії. Знання іноземних мов було визнано додатковою перевагою потенційного кандидата.

Вказані особистісні якості мали б бути встановлені під час проведення співбесід із особами, що відповідали формальним вимогам щодо кандидатів на посаду Директора НАБУ. На жаль, досвід роботи Конкурсної комісії показав, що вивчення поданих на конкурс документів та проведення трьох етапів співбесід не надають можливості визначити із достатньою достовірністю рівень обізнаності кандидата з питань нормативного врегулювання кримінальної процесуальної діяльності, знання міжнародних стандартів боротьби із корупцією та захисту прав людини.

Не зважаючи на визначення в Регламенті Конкурсної комісії факультативних методик перевірки та оцінки якостей кандидатів, в тому числі анкетування та тестування кандидатів, залучення спеціалістів з питань психології та соціології, застосування цих методик виявилось

ускладненням невизначеністю в Законі цих процедур та загалом порядку проведення конкурсного відбору.

З огляду на вказане, необхідно позитивно відмітити затверджений наказом Директора НАБУ від 23 квітня 2015 року № 3-н Порядок проведення відкритого конкурсу для призначення на посади у Національному антикорупційному бюро України, відповідно до якого конкурс передбачає складання кваліфікаційного іспиту (тестування) та проведення співбесіди.

Представляється доречним на законодавчому рівні визначити конкурсну процедуру обрання Директора НАБУ із урахуванням вже існуючого досвіду проведення конкурсних відборів на вакантні посади в правоохоронних органах України. Така нормативна регламентація забезпечить прозору, професійну та неупереджену процедуру обрання справді висококваліфікованих, відповідальних та чесних кандидатів на посаду Директора НАБУ, які за своїми аналітичними, психологічними та фізіологічними якостями зможуть ефективно реалізовувати завдання щодо організації та здійснення керівництва органом, на який покладатиметься попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень.

СЕЛЕЗНЬОВ В. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів,
кандидат юридичних наук, доцент

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПОГЛЯД НА РОЛЬ ПРОКУРАТУРИ ПОЗА СИСТЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Рада Європи відіграє важливу роль в міжнародному визнанні роботи служб публічного обвинувачення у державах-учасниках. Одним з активних напрямків роботи міжнародної організації стала проблема ролі прокуратури поза системи кримінальної юстиції. Орієнтиром в цьому питанні, беручи до уваги відповідну практику Європейського Суду з прав людини, зокрема в галузі принципів справедливого судового розгляду, стає Рекомендація СМ/Rec (2012) 11 Комітету міністрів Ради Європи. Рекомендація зазначає, що в тих державах, де національна правова система надає публічним обвинувачам певні обов'язки і повноваження поза системою кримінальної юстиції, їх місія полягає в тому, щоб представляти загальні або публічні інтереси, захищати права людини та основоположні свободи, і забезпечувати верховенство права.